

Commissie en datum: Commissie Ruimte – Woensdag 22 juni 2022

Datum indienen vragen: 16 juni 2022

Aan de voorzitter van de raad,

Steller vragen en fractie: Gerloes van Nunen, PvdA

Onderwerp: Adviescommissie omgevingskwaliteit gemeente Geldrop-Mierlo

Het college wordt verzocht de volgende vraag, vragen schriftelijk te beantwoorden:

1. Waarom wijkt de gemeente Geldrop-Mierlo (belangrijkste afwijking t.o.v. de modelverordening van de VNG) af en wordt de advisering opgedragen aan medewerkers van de Odzob? En waarom is voor de Odzob gekozen?
2. Hoe was dat hiervoor geregeld en welke expertises zaten er in de huidige welstand- en erfgoedcommissie? Was met deze commissie de onafhankelijkheid en een onafhankelijk advies goed geborgd? Zo ja, waarom dan de overdracht aan de Odzob?
3. Hoe hebben de overige deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Odzob de adviescommissie geregeld? Houden zij de modelverordening van de VNG aan of hebben zij ook een eigen versie?
4. Welke expertises en functies zijn vertegenwoordigd in de adviescommissie van de Odzob? Zitter er ambtenaren in de adviescommissie?
5. Is het college ook van mening dat de overdracht van advisering aan de Odzob een onafhankelijk advies in de weg staat omdat er via de gemeenschappelijke regeling al een andere relatie bestaat? Gaat de slager zijn eigen vlees keuren?

** Aangeven wat van toepassing is.*

Indien nodig

Toelichting:

Bij verschillende gemeentes, o.a. Eindhoven, bestaat de expertise uit:

Architectuur, stedenbouw, woonkwaliteit, duurzaamheid, architectuurhistorie, cultuurhistorie, bouwhistorie, archeologie, erfgoed openbare ruimte, restauratie en landschap.

De leden zijn niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur.

Leden zijn naast hun specifieke deskundigheid vaardig om een bijdrage te leveren aan een samenhangende afweging bij de beoordeling van de omgevingskwaliteit.

Gezien de bouwopgave die de gemeente Geldrop-Mierlo heeft is het van belang dat de juiste expertise in de adviescommissie aanwezig is.

Datum beantwoording: 17 juni 2022

Antwoord:

1. *Waarom wijkt de gemeente Geldrop-Mierlo (belangrijkste afwijking t.o.v. de modelverordening van de VNG) af en wordt de advisering opgedragen aan medewerkers van de Odzob? En waarom is voor de Odzob gekozen?*

Ad 1.

De aanleiding voor dit voorstel is van formeel juridische aard. Het gaat om een voortzetting van de bestaande organisatie. De Omgevingswet verplicht gemeenten om de welstandscommissie en de monumentencommissie samen te voegen tot één Adviescommissie omgevingskwaliteit. In Geldrop-Mierlo is dit onder de huidige wetgeving al zo geregeld.

Het VNG-model vult niet in door wie de advisering wordt verzorgd. In de praktijk zijn er gemeenten die gebruik maken van een 'losse' specialist (een dorpsbouwmeester bijvoorbeeld) of een commerciële adviesdienst. De meeste gemeenten in de regio maken gebruik van de diensten die de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (Odzob) aanbiedt. Het gaat binnen de regio om 16 gemeenten.¹ In het verleden werd de welstandscommissie verzorgd door 'Welstandszorg Noord-Brabant'. Deze is eerst overgegaan naar het SRE en toen naar de Odzob. De medewerkers worden geselecteerd op grond van hun expertise op het gebied van architectuur en/of erfgoed. Voordeel van de Odzob is dat de vervanging van leden kan worden ingevuld vanuit hun pool van deskundigen. Organisatorisch en vanuit hun deskundigheid opereren de leden onafhankelijk van de gemeente. De medewerkers van de Odzob zijn geen ambtenaren van de gemeente. De Adviescommissie omgevingskwaliteit wordt vanuit de gemeente wel ondersteund door een ambtelijk secretaris (niet stemhebbend). Het college van burgemeester en wethouders mag overigens altijd gemotiveerd afwijken van een welstandsadvies. Hierin wordt terughoudendheid betracht.

2. *Hoe was dat hiervoor geregeld en welke expertises zaten er in de huidige welstand- en erfgoedcommissie? Was met deze commissie de onafhankelijkheid en een onafhankelijk advies goed geborgd? Zo ja, waarom dan de overdracht aan de Odzob?*

Ad 2.

Zoals hiervoor al aangegeven, wordt de bestaande organisatie voortgezet. De welstand- en erfgoedcommissie wordt nu reeds bezet door de Odzob. Er is dus geen sprake van een 'overdracht', maar van een voortzetting van de huidige werkwijze.

¹ Geldrop-Mierlo is bij opheffing van Welstandszorg Noord-Brabant in 2010 meegegaan in de SRE-doorstart. De Odzob werkt voor alle gemeenten binnen de Odzob-regio m.u.v. Eindhoven (en zelfs daar werken de archeologen nauw mee samen). Dit kan zijn welstand, monumenten, archeologie en/of een menging van taken/opdrachten.

- Beeldkwaliteitsadvisering (en/of ondersteuning) levert de Odzob voor: Reusel-De Mierden, Bladel, Eersel, Bergeijk, Oirschot, Waalre, Valkenswaard, Cranendonck, Heeze-Leende, Geldrop-Mierlo, Someren, Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Helmond (niet: Veldhoven, Best, Son en Breugel, Eindhoven en Nuenen): 16/21 gemeenten.
- Monumentenadvisering (en/of ondersteuning) levert de Odzob voor: Veldhoven, Best, Son en Breugel, Reusel-De Mierden, Bladel, Eersel, Bergeijk, Oirschot, Cranendonck, Heeze-Leende, Geldrop-Mierlo, Laarbeek, Someren, Asten, Deurne, (niet: Waalre, Eindhoven, Gemert-Bakel, Helmond en Nuenen): 14/21 gemeenten.
- Archeologieadvisering (en/of ondersteuning) levert de Odzob aan alle gemeenten binnen de Odzob-regio. 21/21 gemeenten.
- Buiten de regio werkt de Odzob voor Goirle (monumenten); Hilvarenbeek (welstand); Boxtel (welstand); Meierijstad (welstand en monumenten); Maashorst (welstand); Bernheze (welstand) en Land van Cuijk (welstand).

Er zijn in de afgelopen jaren geen gemeenten afgefallen, alleen zijn tien gemeenten door herindeling drie gemeenten geworden (Meierijstad, Maashorst en Land van Cuijk).

De huidige leden van de welstand- en erfgoedcommissie worden meteen ook de eerste leden van de nieuwe Adviescommissie omgevingskwaliteit. Bij de leden van de commissie gaat het om onafhankelijk deskundigen op het gebied van architectuur en erfgoed.

3. *Hoe hebben de overige deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Odzob de adviescommissie geregeld? Houden zij de modelverordening van de VNG aan of hebben zij ook een eigen versie?*

Ad 3.

Een korte rondvraag heeft het volgende opgeleverd. Laarbeek heeft al een nieuwe adviescommissie geregeld. Ook daar wordt gebruikt gemaakt van de Odzob, zoals bij de meeste gemeenten het geval is. In Nuenen gaan ze van een 'Team Ruimtelijke Kwaliteit', een dorpsbouwmeester en een monumentencommissie naar één Adviescommissie. Het Team Ruimtelijke Kwaliteit en de monumentencommissie worden echter weer een subcommissie, waardoor eigenlijk de bestaande situatie in stand blijft. In Son en Best zijn ze nog bezig met de voorbereiding van de besluitvorming. In Best bestaat nu een monumentencommissie met twee leden en een stadsbouwmeester. Het plan is dat die samengaan in de nieuwe Adviescommissie, maar welstand wordt dan weer gemandateerd aan de voormalige stadsbouwmeester.

Algemeen beeld is dat de Omgevingswet niet wordt gezien als een aanleiding om veranderingen aan te brengen in de organisatie van de welstand- en erfgoedcommissies.

Er zijn ook gemeenten buiten de Odzob-regio die voor de Adviescommissie gebruik maken van de expertise van de Odzob.

4. *Welke expertises en functies zijn vertegenwoordigd in de adviescommissie van de Odzob? Zitter er ambtenaren in de adviescommissie?*

In de Adviescommissie omgevingskwaliteit mogen geen ambtenaren van de gemeente Geldrop-Mierlo zitten. De commissie wordt wel ondersteund door een ambtelijk secretaris van de gemeente. De commissie kan zich voor het inwinnen van inlichtingen wenden tot daartoe aangewezen ambtenaren. Persoonlijke expertises van de huidige leden: met name architectuur, culturele planologie en erfgoed.

5. *Is het college ook van mening dat de overdracht van advisering aan de Odzob een onafhankelijk advies in de weg staat omdat er via de gemeenschappelijke regeling al een andere relatie bestaat? Gaat de slager zijn eigen vlees keuren?*

Zoals hiervoor al aangegeven, is er geen sprake van een overdracht, maar van een voortzetting van de bestaande praktijk.

De deelnemende leden vanuit de Odzob adviseren vanuit hun expertise, en zijn daar volledig vrij in. Daarmee is de onafhankelijkheid geborgd. De door de Odzob voorgedragen leden worden benoemd op persoonlijke titel en op grond van hun professionele deskundigheid die nodig is voor de advisering, alsmede op grond van maatschappelijke kennis en ervaring. De leden van de Adviescommissie omgevingskwaliteit en hun plaatsvervangers zijn niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur. Het gaat bij deze leden ook niet om ontwerpend architecten, die ook als zodanig in Geldrop-Mierlo actief zijn. Leden die als opdrachtgever, ontwerper of anderszins betrokken zijn bij de uitvoering van een activiteit waarvoor een aanvraag is gedaan waarover de commissie adviseert, onthouden zich van medewerking aan het desbetreffende advies en zijn tijdens de behandeling van en de besluitvorming over het advies niet in de vergadering aanwezig.

Belangrijk is dat de basis van de advisering gelegen is in het door uw Raad vastgestelde Welstandsbeleid. Deze kaders zijn vastgelegd in de Welstandsnota Geldrop-Mierlo en in afzonderlijke beeldkwaliteitsplannen. Op deze wijze vindt een objectieve en toetsbare welstandsbeoordeling plaats. Onder de Omgevingswet wordt het kader voor de welstandstoetsing opgenomen in het omgevingsplan.

